

herinde, og som dog have faaet deres Anciennetæt strøgen. Naar derimod en københavnsk Lærer kommer ud i Provinsen — det er for Resten meget sjældent —, honorere vi ham efter hans Anciennetæt herinde fra. Jeg vil altsaa ønske, at det betydeligt forøgede Tilskud, som Københavns Kommune nu faar, vil komme den københavnske Lærerstand til gode. Den er smaat nok lønnet. Der har ingen Grund været til at hævde, at Landsbylærere og Købstadlærere ere forholdsvis daarligt lønnede i Sammenligning med Københavns Lærere. De københavnske Lærere beundre ikke den Omsorg, der vises dem af Kommunalbestyrelsen.

Jeg skal ende med at sige lidt om den fri Skole. Jeg tror, at Folketinget ved denne Lejlighed ikke maa glemme at tage Hensyn til, at den fri Skole, enten vi tænke paa den i Byerne eller den paa Landet, har stigende Vanskeligheder at overvinde. Det ligger ogsaa i saadanne Lovforslags Vedtagelse som dette. Vore Lønninger stige saa betydeligt. Det er et gammelt Venstrekrav, at den offentlige Skole skal være god, saa at Landets Børn kunne være tjente med at gaa i den, men at Banen tillige holdes aaben for fri Skolegerning, at Vejen holdes aaben for den fri Børneskole. Dette Krav stilles ikke alene for Skolens Skyld — det har sin store pædagogiske Betydning, at der er Skoler, hvor man rører sig mere frit end indenfor den offentlige Skole, og det har ogsaa vist sig i de forløbne Aar, at den fri Skole har virket saare befrugtende paa den offentlige Skole —, det stilles ogsaa for den personlige Friheds Skyld og ikke mindst for Smaamandens Friheds Skyld, for at han kan vælge for sine Børn den Skole, han synes bedst om, og ikke paa Grund af smaa Kaar skal være tvungen til at sætte sine Børn i den offentlige Skole, som han i Grunden ikke har Tro til vil gøre sin Gerning saa forsvarligt, som han kan ønske det. I vor Tid er det mere nødvendigt end nogen Sinde tidligere at understrege det for Venstre. I vor Tid vil nemlig den offentlige Skole blive mere og mere glat sleben, farveløs, blot refererende for ikke at støde. For at takkes alle ville alle Kanter saa vidt muligt blive tagne bort af den offentlige Skole og det farveløse blive det mest fremtrædende. Det stærkt udprægede, det ejendommelige, enten det findes hos en Lærer, eller det findes hos en Kreds af Forældre, vil intet Hjemsted finde indenfor den offentlige Skoles Ramme i Fremtiden, fordi den offentlige Skole maa blive,

som jeg sagde, refererende, staa overfor alle Aandsbevægelser og Strømninger i Tiden rent sagligt med farveløse Lærebøger, for saa vidt man kan skrive saadanne, det lykkes meget sjældent. Det vil neppe lykkes den Retning, der er dominerende nu i de moderne Kredse, at skrive rent objektivt, men det vil blive Parolen; man gaar frem efter, at slibe Kanterne af Undervisningen, saa at alle kunne bruge den. Men det vil aldrig tilfredsstille stærkt udprægede Ejendommeligheder, enten det er en Lærer, der er stærkt udpræget, eller det er en Kreds af Forældre, der er stærkt udprægede. De maa have Adgang til at skabe sig deres egen Skole. Det Standpunkt vil Venstre i vort Land aldrig svigte, lige saa lidt nu som tidligere.

Dette staar ikke i Strid med, at Folkeskolen skal være saa god, at den kan bruges af dem, der have Lyst til den og Trang til den, og som ikke føle sig stødte af dens Form, dens Karakter. Men jeg tror, at i dette Øjeblik bør vi tage under Overvejelse, ad hvilken Vej vi kunne støtte den fri Skole. Jeg skal dog ikke nærmere indlade mig paa det. Venstre har i ældre Tid talt om „flydende Skolepenge“, som der kan siges en Del for og imod. Jeg har selv i længere Tid, navnlig nu, da vi have Sagen paa Dagsordenen, tænkt paa en Ordning. Jeg synes, at ingen kan have noget imod, at Staten siger: Er der en Kreds af Beboere, af Forældre, som skaber sig en Privatskole eller en fri Skole med en ordenlig uddannet Lærer, en ordentlig Grundløn og en forsvarlig Undervisning, staar jeg lige saa anerkendende overfor denne Skole som overfor den offentlige Skole. Staten giver nu omtrent 11—12 Kr. i Lønnings-tilskud pr. Barn i den offentlige Skole, i Lønningstilskud, vel at mærke, thi der er jo andre Skoleudgifter. (*Berntsen*: Og det bliver mere nu!) Ja, det er rigtigt nok, det burde jeg have bemærket, det bliver mere nu. Jeg mener derfor, at Staten uden nogen Betænkelighed kan sige: Et saadant Tilskud giver jeg til enhver Skole, saavel den offentlige som private, der ledes forsvarligt, har en uddannet Lærer, en ordentlig Grundløn og ordentlige Lokaler, det er mig ligegyldigt, om det er en Kreds af Forældre, jeg derved støtter, eller det er en Kommune. Det vilde jo være en betydelig Støtte, om man vilde komme bort fra det tilfældige, at bevilge 35,000 eller 45,000 Kr. ganske i Blinde, og om man i Stedet havde et rationelt Grundlag, hvorefter man bereg-